

Een broedgeval van een paar Zwartkopmeeuwen *Larus melanocephalus* in eerste zomerkleed

A breeding record of the Mediterranean Gull L. melanocephalus in first-summer plumage

Jacques Van Impe

Abstract

On 13 May 2000, courtship displaying, courtship feeding and copulating has been observed in a pair of Mediterranean Gulls in first-summer plumage in a mixed colony Black-headed Gull *L. ridibundus* / Mediterranean Gull at Zandvliet (Antwerp). During courtship and breeding no behavioural differences were detected between this pair and Mediterranean Gulls in second-summer or adult plumage breeding in the vicinity. Seven take-overs were counted during 954 observation-minutes and average breeding-time was longer for the male than for the female (53% vs. 47%, Table 1). On 8 June a short visit to the nest revealed the presence of one hatching egg, which disappeared shortly afterwards. The parent birds were not seen again either. According to the literature, first-year Mediterranean Gulls may help congeners during their nest construction and there are also records of courtship-feeding and of breeding. However, up till now no fully documented case of a pair breeding in first-summer plumage seems available.

Jacques Van Impe, Dr. Van de Perrelei 51B, B- 2140 Borgerhout
E-mail: jacques.vanimpe@planetinternet.be

Op 13 mei 2000 werd op een opgespoten terrein te Zandvliet (A) te midden van een kolonie Kokmeeuwen *L. ridibundus* naast een 10-tal Zwartkopmeeuwen in adult en tweede zomerkleed ook balts, voedselovergave en copulatie waargenomen bij een paartje Zwartkopmeeuwen in eerste zomerkleed. Beide vogels vertoonden de kenmerken van het eerste zomerkleed: grote vleugeldekveren met nog uitgebreide bruine vederpartijen, donkere eindband aan staart, fletsrode snavel met uitgebreide donkere punt en lichterrode pootkleur dan bij volwassen vogels. Bij deze eerste waarneming was de kop van het mannetje volledig wit met een door en achter het oog lopende breder wordende donkere vlek. Het wijfje, voorzien van een metallische ring aan de rechterpoot, vertoonde een

zwart gespikkelde kop met rond de snavelbasis een grote witte vlek, die tot op de kruin uitstraalde. Zowel bij de balts als bij de voedseloverdrachten van het mannetje aan het wijfje bleek het gedrag van beide vogels niet te verschillen van dat van baltsende en broedende paren Zwartkopmeeuwen in adult of in tweedejaarskleed. Om de evolutie van dit broedgeval op te kunnen volgen, werd de plaats van waarneming nauwkeurig tegenover de achterliggende fabrieksgebouwen ingetekend. Bij een bezoek op 17 en 18 mei bleken beide partners van het paar vogels in eerste zomerkleed stevig te broeden en van 23 mei tot 8 juni werd het broedgebeuren van op korte afstand gedurende bijna 16 uur waarnemingstijd gevolgd (Tabel 1). Gedurende deze tijd werden zeven broedover-

Tabel 1. Broedaandeel van mannetje en wijfje bij een paar broedende Zwartkopmeeuwen *Larus melanocephalus* in eerste zomerkleed, Zandvliet, mei-juni 2000.

Table 1. Male and female time investment in breeding time in a pair of the Mediterranean Gull *Larus melanocephalus* in first-summer plumage. Zandvliet, Antwerp, May-June 2000.

Datum Date	Duur (in minuten) van waarneming Observation time (minutes)	Aantal overnamen tijdens broedduur Number of take-overs during incubation time	Broedtijd (in minuten) van Time (minutes) devoted to incubation by	
			Mannetje/male	Wijfje/female
23-5	180	2	74	106
27-5	235	1	189	46
31-5	212	2	44	168
3-6	198	1	187	11
8-6 (één kippend ei/ one egg hatching)	129	1	12	117
Totaal/ Total	954	7	506	448

drachten tussen de ouders gezien en bleek de totale broedtijd van het mannetje langer dan van het wijfje (53% tegen 47% van de waarnemingstijd). Een korte inspectie van het nest op 8 juni gaf één kippend ei, waarbij het snaveltje van het kuiken door een halve centimeter grote opening van de eischaal bewoog. Op 10 juni was dit nest leeg en werden de eerste zomer ouders niet meer waargenomen. Ook bij volgende bezoeken bleven zij afwezig. De oorzaak van de mislukking van dit merkwaardig broedgeval kon niet achterhaald worden.

In gemengde kolonies Zwartkopmeeuw/ Kokmeeuw hebben eerste zomer Zwartkopmeeuwen de gewoonte in klein aantal broedende soortgenoten te bezoeken. Hierbij leggen ze een bijzondere belangstelling aan de dag: met uitgerekte hals worden alle activiteiten van de broedende soortgenoten gevolgd en soms is tegenover hen balts gesignaleerd (Hoogendoorn et al. 1992; Yésou et al. 1994; eigen waarn.). In de onvermengde kolonies Zwartkopmeeuwen aan de noordkust van de Zwarte Zee is ook hulp van eerste zomervogels bij de nestbouw vastgesteld (Ardamatskaya 1988 en *in litt.*). Ook doen eerste zomer Zwartkoppen regelmatig aan "schijnbroeden"; zij kunnen lange tijd goed verdoken in een kuiltje blijven zitten (Conradty en Hohlt 1967; eigen waarn.), zonder dat in de volgende dagen broeden kan bevestigd worden. Het is zelfs nog gebeurd dat broedende Zwartkopmeeuwen in eerste zomerkleed geobserveerd werden, hetzij alleen, hetzij in paarverband (Yésou et al. 1994; R. Flamant *pers. med.*), maar een "voltooid" broedgeval bleef tot nu toe onbekend (zie ook Glutz von Blotzheim en Bauer 1982; Cramp en Simmons 1983). Ook in Oekraïne, waar de biologie van de soort sinds vele jaren wordt bestudeerd, is broeden tot het kippen der eieren bij eerste zomervogels niet beschreven (Il'icev en Zubakin 1990; Ardamatskaya *in litt.*).

Onder alle Palearctische meeuwensoorten is broeden in eerste zomerkleed alleen bij de Kokmeeuw en de Zwartkopmeeuw vastgesteld (Glutz von Blotzheim en Bauer 1982; Cramp en Simmons 1983). Deze bevinding mag geen argument zijn om systematische verwantschap aan beide soorten toe te kennen. Volgens een recente phylogenetische studie van de *Larinae* is deze verwantschap ver te zoeken en behoren beide soorten tot een verschillende hoofdgroep: de Kokmeeuw sluit aan bij de "Sternine Gulls" en de Zwartkopmeeuw bij de "Larine Gulls" (Chu 1998). Hun erg van elkaar afwijkend gedrag tijdens het voortplantingsproces (Mauersberger 1970; Van Impe 1997) kan deze nieuwe inzichten ondersteunen.

Dankwoord

Voor het verkrijgen van meerdere inlichtingen ben ik veel dank verschuldigd aan Mevr. T. Ardamatskaya en R. Flamant.

Literatuur

- Ardamatskaya T.B. 1988. (Mediterranean Gull. Pp. 43 - 56 in M.A. Voinstvenskiy (ed.), *Colonial nesting waterbirds of southern Ukraine*). Naukova dumka, Kiev. (Russ.).
- Chu P.C. 1998. A phylogeny of the gulls (*Aves: Larinae*) inferred from osteological and integumentary characters. *Cladistics* 14: 1 - 43.
- Conradty P. & G. Hohlt. 1967. Zur Kenntniss der Vogelwelt Nordgriechenlands II. *Anz. Orn. Ges. Bayern* 8: 45 - 51.
- Cramp S. & K.E.L. Simmons (eds.). 1983. *The Birds of the Western Palearctic*. Vol. 3. Oxford University Press, Oxford.
- Glutz von Blotzheim U.N. & K.M. Bauer. 1982. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*. Band 8/1. *Charadriiformes* (3. Teil). Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
- Hoogendoorn W, D. J. Moerbeek, P.L. Meininger & C.M. Berrevoets. 1992. Spring head-moult in Mediterranean Gull in north-western France. *Dutch Birding* 14: 207 - 214.
- Il'icev V.D. & V.A. Zubakin. 1990. *Handbuch der Vögel der Sowjetunion*. Band 6/1. *Charadriiformes (Lari)*. A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt.
- Mauersberger G. 1970. Verhalten und taxonomische Stellung der Schwarzkopfmöwe (*Larus melanocephalus* Temminck). *Beitr. Vogelk.* 15: 209 - 319.
- Van Impe J. 1997. La Mouette mélanocéphale *Larus melanocephalus* comme aide à la Mouette rieuse *L. ridibundus* pendant sa reproduction. *Alauda* 65: 7 - 12.
- Yésou P., M. Fouquet & O. Girard. 1994. Mediterranean Gull breeding in its first year. *Dutch Birding* 16: 60-61.